

MEDI AMBIENT

Les empreses de serveis energètics són per als ajuntaments una solució a problemes econòmics i ambientals. Martorelles i Tona són els primers municipis catalans que han optat per aquest sistema.

ALBERT PUNSOLA

BARCELONA. En un moment de fortes limitacions pressupostàries per als ajuntaments –que malgrat tot han de continuar prestant serveis–, a Catalunya s'està començant a implantar l'externalització dels serveis energètics com a solució dels problemes econòmics i ambientals dels municipis. Els ajuntaments de Martorelles (Vallès Oriental) i Tona (Osona) han estat els primers municipis catalans a contractar una empresa de serveis energètics (ESE).

L'ESE és una societat que fa actuacions per incrementar l'eficiència energètica en les instal·lacions d'un client determinat. Quan el client és un ajuntament, això permet que l'administració local pugui posar al dia instal·lacions com l'enllumenat públic sense haver de fer una gran inversió de cop.

L'ESE s'encarrega d'aquesta inversió inicial i l'ajuntament anirà pagant a l'empresa els serveis de gestió i manteniment durant un període fixat, sempre que la companyia sigui realment capaç de disminuir el consum energètic. La consecució de l'objectiu és un escenari *win win*: l'empresa pot recuperar la inversió inicial i obtenir beneficis, i l'ajuntament millora el servei als ciutadans i modera la seva despesa, gràcies a l'estalvi energètic. Tot plegat contribueix a reduir les emissions.

Martorelles, el municipi pioner

El model va aparèixer a Europa i als Estats Units amb les crisis del petroli dels anys 70 i es va anar desenvolupant lentament fins a finals dels anys 90. En aquell moment, en països com França i Alemanya, l'externalització dels serveis energètics dels ajuntaments amb el compromís de l'eficiència i de la reducció de despesa va començar a ser habitual.

"Teníem unes instal·lacions d'enllumenat molt antigues, de fa 40 anys, i el 2009 ens vam plantejar renovar-les", explica l'alcalde de Martorelles, Romuald Velasco. Després d'encarregar una auditoria, ja amb la idea de canviar la gestió, el consistori va saber que amb una inversió de 400.000 euros per arreglar els quadres i substituir els llums, sen-

Més municipis en camí d'adoptar el nou model

A banda de Martorelles i Tona, altres municipis catalans estan en camí d'adoptar el model de l'empresa de serveis energètics. Polinyà i Sabadell estan en fase d'adjudicació. Corbera de Llobregat publicarà aviat els plecs del concurs. Estan fent estudis per fer el mateix pas Santa Susanna, Sentmenat, Tordera, Sant Pol de Mar, Montornès del Vallès, Sant Just Desvern, Vilassar de Mar, Sallent, Pineda de Mar, Creixell i Deltebre.

Com reduir el deute i, de passada, les emissions

Martorelles i Tona aposten per l'externalització dels serveis energètics per estalviar

se tocar els fanals, es podria arribar a una reducció força significativa del consum.

A partir d'aquí aquest municipi del Vallès Oriental va començar a treballar amb l'Institut Català d'Energia (Icaen) i la Diputació de Barcelona per aplicar una fórmula que anés més enllà del simple manteniment puntual de l'enllumenat. "La idea era anar cap a un manteniment integral que garantís un bon servei, amb més eficiència energètica, i que comportés una reducció de la factura elèctrica", subratlla Velasco. I la manera de fer-ho era treure a concurs aquest manteniment redactant uns plecs en què s'especificuessin fil per randa les condicions. "Vam ser una mica conilletos d'Índies, perquè no hi havia precedents jurídics", recorda l'alcalde de Martorelles. A fi d'estimular l'interès de les empreses privades es van promoure un seguit de reunions amb companyies del sector per donar-los a conèixer els plecs en detall. "Això no se sol fer, però com que partíem de zero, va valer la pena garantir-ne la difusió".

L'empresa guanyadora va ser la mateixa que oferia anteriorment els serveis. Tot i així, el canvi és important: la companyia té el compromís, fins al 2019, quan s'acabi el contracte, de posar al dia les instal·lacions i de monitoritzar conti-

Energia
El consistori paga a l'ESE els serveis, sempre que disminueixi el consum

nuament cada unitat de llum amb un control centralitzat. L'abonament de la factura elèctrica també correspon a l'empresa. "El seu benefici i el nostre dependran de l'estalvi que pugui aconseguir-se en el consum", destaca l'alcalde.

Les dades comparatives entre la primera meitat del 2011 i la del 2012 indiquen que l'objectiu s'està assolint, amb un estalvi de gairebé 132.000 kWh i de prop de 23.000 euros pel que fa al cost real de l'energia. Traduït a emissions, això vol dir que s'han deixat d'emetre més de 30 tones de CO₂. Un aspecte que també s'ha tingut en compte en els canvis en els punts de llum és la reducció de la contaminació lumínica. Martorelles té part del terme municipal dins del Parc de la Serralada Litoral.

Tona pren la iniciativa

A Tona eren ben conscients que l'enllumenat representava el paquet més gros de la despesa energètica del municipi. Igual que Martorelles, aquest municipi va sotmetre el sistema d'enllumenat públic a una auditoria. Segons Pere Gordi, gerent de l'Ajuntament: "Això ens va permetre obtenir la informació base per saber on ens trobàvem". Aleshores va entrar en joc la Diputació de Barcelona, que els va "donar el suport tècnic necessari per esta-

blir amb exactitud els paràmetres d'intervenció per carrers i per punts de llum, i d'aquests paràmetres en va sortir la quantitat d'inversió que calia demanar en els plecs".

La inversió inicial es va establir en 500.000 euros, però la licitació, feta el 2011, va permetre augmentar aquesta xifra en estimular la concurrència entre les 10 empreses que s'hi van presentar. A diferència de Martorelles, l'empresa guanyadora no va ser la que tenia l'antic contracte de manteniment, sinó una de nova. "L'empresa adjudicatària va aportar una millora de 123.000 euros en la inversió inicial", destaca Pere Gordi.

Un altre avantatge que ha obtingut l'Ajuntament amb aquest model de gestió és no haver de fer la licitació del comercialitzador de l'energia que el consistori havia de dur a terme com a resultat de la liberalització d'aquest mercat. "Aquesta operació –indica el gerent municipal– ha entrat en el *pack* d'obligacions de l'ESE, un fet que representa un estalvi de temps i de recursos per al consistori". Una altra de les millores a què es va comprometre l'ESE va ser reduir un 10% la xifra de la factura elèctrica que estava pagant el consistori.

Pere Gordi reconeix que "la situació de deute de les administracions ens porta cap a aquest model". Però

REDUCCIÓ DE LA DESPESA
Amb el nou sistema d'enllumenat públic, Tona calcula que podrà obtenir un estalvi del 45% en el consum energètic. PERE TORDERA

Canvi
"La situació de deute ens porta cap a aquest model", diu Pere Gordi

també pensa que la fórmula de les ESE respon a un canvi de paradigma "en el qual el sector públic i el privat estan condemnats a entendre's per pragmatisme". L'Ajuntament de Tona ha estimat que es podrà obtenir un estalvi del 45% del consum. Segons Gordi, "aquest percentatge implica deixar de consumir mig milió de kWh cada any, i això és una important reducció de la despesa energètica, en un moment d'augment considerable del preu de l'energia".

II-luminació a la carta

El contracte adjudicat a Tona per un període de 13 anys és de 3 milions d'euros –ja inclou la inversió inicial–. La xarxa, envellida, amb lluminàries de vapor de mercuri, es canvia per la de vapor de sodi, més eficient i que suposa una reducció important del consum elèctric mantenint el mateix nivell de lluminositat.

També s'ha introduït la telegestió, que permet controlar el sistema d'enllumenat en temps real i intervenir-hi a distància. Una altra novetat és la incorporació de reaccions electròniques en els punts de llum, que permeten ajustar la llum en 10 nivells diferents. És una tecnologia que, combinada amb sensors de presència al carrer, ofereix la possibilitat d'adaptar la quantitat de llum a l'activitat que s'estigui fent. —

OPERACIÓ POLICIAL

Víctor Valdés, imputat per frau per obtenir el títol de patró de iot

Asier del Horno i Fran Vázquez són altres esportistes involucrats

El llistat d'imputats famosos per frau en l'obtenció del títol de patró de iot continua augmentant. A més dels esportistes Víctor Valdés, Fran Vázquez i Asier del Horno també hi ha l'actor Óscar Jaenada.

SALVADOR ALMENAR

VALÈNCIA. El pilot Dani Pedrosa va inaugurar al març la llista d'imputats famosos per frau en l'obtenció del títol de patró de iot, a la qual, segons van confirmar ahir fonts pròximes a la investigació, també se sumen el porter del Barça, Víctor Valdés; el jugador basc Asier del Horno; el jugador de bàsquet Fran Vázquez i l'actor Óscar Jaenada. Tots estan imputats per un delictes de presumpta estafa i falsificació per aconseguir el títol nàutic sense haver de presentar-se a examen.

El cas, conegut com a operació Scubi, va començar el passat mes de novembre, després que una persona que havia acudit a l'examen per aconseguir el títol de patró de vaixell, que es feia en aquell moment a Sant Sebastià, fos sorpresa amb un auricular.

El jutjat d'instrucció número 8 de València ja ha imputat al voltant d'un centenar de persones d'ençà que al mes de març es va dur a terme una operació de la Guàrdia Civil a les aules de la Universitat Politècnica de València, on s'estava fent l'examen i s'estaven cometent també els suposats delictes que s'investiguen. En aquell moment va saltar el nom del català Dani Pedrosa, que

va reconèixer que havia pagat uns diners a canvi d'obtenir el títol de patró de iot amb totes les garanties. Tot i que la notícia es va saber ahir, els esportistes Víctor Valdés i Fran Vázquez estan imputats en el cas des del mes de juliol, mentre que Del Horno i l'actor Óscar Jaenada des del juny.

Preus de fins a 6.000 euros

En aquests quatre casos el títol l'haurien obtingut sense haver hagut d'assistir a l'examen. Aquesta era una de les possibilitats que l'empresa que facilitava el frau oferia: altres persones, proveïdes amb uns documents d'identitat falsificats, es presentaven a la prova en el lloc de qui finalment obtindria el carnet. Però no era l'única: també hi havia qui feia l'examen ajudat per altres persones, que responien les preguntes de l'examen des de fora. Si l'escollida era la segona opció els alumnes abonaven a l'empresa un mínim de 2.500 euros, però si l'opció era la suplantació d'identitat els preus podien arribar als 6.000 euros.

La trama havia desenvolupat un sofisticat sistema per copiar l'examen. La persona que es presentava a la prova anava proveïda d'una microcàmera i un petit auricular, i d'aquesta manera aconseguia transmetre a l'exterior les preguntes i rebre després les respostes correctes. La Guàrdia Civil va practicar dies després de l'operació feta al març un registre en què es va confiscar, segons va publicar el diari *El*

Mundo, més d'una vintena de telèfons mòbils i *walkie-talkies*, un televisor, antenes de transmissió, una lupa electrònica, inhibidors de freqüència, documents falsos i pigments. Amb tot aquest material, l'escola nàutica presumptament implicada havia aconseguit l'honor de ser l'acadèmia amb "més aprovats", com publicitaven a la seva web. Això sí, els mètodes per aconseguir-ho no hi apareixien.

Segons les diligències practacades pel jutjat valencià, la trama també podria haver prestat serveis a universitaris i candidats a obtenir el permís de conduir. El sistema sempre era el mateix: enregistrar les preguntes i des de l'exterior una persona les contestava. Sembla que dos alumnes de diferents universitats espanyoles haurien contractat aquest servei per aprovar alguna assignatura de les carreres de ciències geològiques i arquitectura.

L'"error de Pedrosa"

El pilot català de MotoGP Dani Pedrosa va ser la primera persona famosa implicada. El campió del món de 250 cc i 125 cc va reconèixer que havia participat en la presumpta estafa i va demanar perdó en un comunicat. Va admetre que havia comès un "error seguint un mal consell". "D'aquest error n'he tret una lliçó i desitjo deixar enrere ara mateix aquesta qüestió i centrar-me en la temporada", va dir. —

El porter del FC Barcelona, Víctor Valdés, ha estat imputat per suposada falsificació i estafa en l'obtenció del títol oficial de patró de iot. ANDREU DALMAU / EFE